

DET NYE TYSKE SKATTELOVSKOMPLEKS

Af

Joseph Davidsohn.

Den forestaaende Reform af de danske Stats- og Kommuneskattelove begunstiges af det Held, at der i Tyskland netop er fremkommet et betydeligt Komplex af nye og til Dels paa nye Principper byggende Skattelove, nemlig dels en Række Love om Enkeltskatter af meget forskellig Art, baade direkte og indirekte, dels en samlet „Reichsabgabenordnung“, der regulerer Skatteretsplejen i Almindelighed og samler de herhen hørende Regler. Et Uheld i Heldet er det, at dette nye, storslaaede System endnu er uprøvet og delvis ufærdigt, saa at en Udnyttelse af dermed gjorte Erfaringer bliver umulig: en Del af Lovene er næppe nok traadt i Kraft; en Mængde enkelte Bestemmelser, ja en hel Lov, er ved kort derpaa følgende Love atter formelt ophævede eller reelt ændrede, inden de naaede at blive benyttet; til mange er der endnu ikke udkommet „Ausführungsbestimmungen“ o. s. fr., saa at den Fordel, man kunde have draget af dem, om de havde været i en mindre kaotisk Tilstand, falder bort. Ikke desto mindre er der naturligvis særdeles meget at lære af de foreliggende Bestemmelser og Principper, som de frembyder sig. De, der skal lede Omlægningen af den danske Beskatnings Theori og Praksis, vil ikke komme udenom dette rige

Materiale, og vil ved dets Benyttelse snart mærke sig rigt lønnede for den dermed forbundne Møje.

Øjemedet med den følgende Omtale af det nye tyske Komplex er i Overensstemmelse med det sagte ikke at give en almindelig Fremstilling og Vurdering — dertil er Tiden endnu ikke inde — men et Forsøg paa dels at optrække Hovedlinjer, dels at fremhæve saadanne principielle og praktiske Enkeltheder, som kunde tænkes udnyttede ved Skattelovsreformen her, især hvis denne ikke paa Forhaand i enhver Henseende tænkes gennemført i det bestaaendes Aand, men eventuelt, om det maatte vise sig Umagen værd, delvis fra Grunden af. Det er dog væsentligt kun de direkte Skatter, især de personlige, der her haves for Øje. De nye Forbrugsafgifter frembyder næppe synderligt af almindeligere Interesse, og det nye, som „Reichsabgabenordnung“ paa dette Omraade bringer, falder overvejende paa organisatorisk, administrativt Omraade, hvor Rammerne er de samme som de for den direkte Beskatning i det følgende antydede.

1. Det revolutionerende Element indenfor det tyske Skattelovskomplex består i en radikal Omlægning af Beskatningsretten. Medens som bekendt tidligere de personlige Skatter tilfaldt Enkeltstaterne (og Kommunerne), medens Told- og Forbrugsafgifterne var Rigets, er Riget nu ikke blot principielt Indehaver af den formelle Beskatningsret, men ogsaa i Realiteten Modtager af Skatter, der hidtil svaredes til Staterne. Kraftigst viser Forskellen sig med Hensyn til Indkomstskatten, der nu, ligesom Selskabsskatten og Arveafgiften, udelukkende forvaltes af Riget og i det følgende fremhæves som Eksempel. Ganske vist beholder Riget ikke hele Provenuet. Tværtimod. Men Princippet radikale Gennemførelse fremgaar tilstrækkeligt af de følgende Bestemmelser om Grænserne for Enkeltstaternes Beskatningsret: Staterne og Kommunerne kan opkræve Skatter, forsaavidt de ikke er uforenelige med Rigsforfatningen eller -Anordninger. Naar Riget paalægger Skat af en vis Art, ude-

lukker dette Paaligningen af tilsvarende Skatter til Enkeltstater eller Kommuner. Paaligning af Tillæg til Rigsskatter er kun Stater og Kommuner tilladt i Henhold til rigsretlig Bemyndigelse. Stats- og Kommuneskatter, der er egnede til at skade Rigets Skatteindtægter, maa ikke opkræves, naar Rigets modstridende Interesser maa anses for vigtigere. Bestaaende Stats- eller Kommuneskatter, der er uforenelige med sidstnævnte Forskrift, maa ophæves eller ændres. Nye Kommuneskatteregler skal anmeldes for den paagældende Rigsmyndighed, for at denne kan paase, at disse Bestemmelser ikke er overtraadt, ligesom der er foreskrevet Regler for Paakendelsen af Retssager mellem Stats- og Rigsmyndigheder i saa Henseende. (Landessteuergesetz af 30. Marts 1920, §§ 1—6). Og ved Rigslov bestemmes det, om og i hvilken Udstrækning Staterne skal delagtiggøres i Rigsskatternes Provenu (ibid., § 16).

Som man ser, kunde Rigets Forret ikke let være betonet og omgjærdet stærkere. Dog er der samtidig anvist Staterne og Kommunerne andre Skatteklender til selvstændig Udnyttelse. Staterne henvises til at lægge Skat paa fast Ejendom og industriel (Haandværks-) Virksomhed, idet det overlades til dem selv, om de vil beregne Skatterne efter Værdien, Omfanget, det opnaaelige eller det faktiske Udbytte. I det sidste Tilfælde er det dog udtrykkeligt forbudt dem at lade Skatten komme til at ligne en Indkomstskat, ja blot at lade „den skattepligtiges personlige Ydeevne“ faa nogen Indflydelse paa Skattens Størrelse. Hvad Kommunerne angaar, er det for det første ligefrem paalagt dem at indføre en Forlystelsesskat, medmindre Staten selv har draget Omsorg derfor. Men yderligere skal Staterne, paa samme Maade som de selv modtager Andele i Rigsskatterne, gøre Kommunerne delagtige i de af dem modtagne Beløb. (Det er bekendt, at de preussiske Kommuner hidtil opkrævede Indkomstskat i Form af et simpelt Tillæg til Statsskatten, der beregnedes efter en Koefficient svarende til Kommunens aarlige Behov, jvfr. den danske Lignings-

procent, saa at f. Eks. enhver, der betalte 100 Mark i Statsskat, automatisk blev skattepligtig til Kommunen med 200 Mark. Saadanne Tillæg er som nævnt nu udelukket; dog har Trossamfund Ret til at paaligne Medlemsbidrag i den Form).

Det er klart, at de her skitserede Regler ikke mindst for Indkomstskattens Vedkommende i sig selv konstituerer et System af storslaaet Simpelhed. Den enkelte Skatteyder har intet med Spørgsmaalet om Skatteprovenuet at gøre. Han betaler f. Eks. sin Indkomstskat til Riget og kun til Riget, og lader dette om den videre Fordeling mellem sig og Staterne og disse atter om Fordelingen mellem sig og Kommunerne. Selv i et Land, hvor der som i Danmark kun er Stat og Kommune at dele imellem, vilde det jo være en uhyre Simplificering, om Skatteyderne kun havde at gøre med Staten, og Fordelingen derpaa foretoges ved de paagældende Myndigheder. Saa meget mere naturligvis, hvor der er tre om det. Man kan imidlertid vanskeligt væрге sig mod det Indtryk, at de stærke Enkeltstatsinteresser og den tilsvarende Modstand, der ved Skatternes Overførelse til Riget var at overvinde, har affødt Indrømmelser og Kompromis'er, der lod en stor Del af den næsten geniale Simpelhed gaa til Spilde. Naturligvis er det i og for sig ikke nogen Indrømmelse eller nogen Forplumring, at Riget ikke selv beholder hele Indkomstskattens Provenu. Dette var paa Forhaand givet. Men det føles som en Forringelse, at det der fordeles ikke er det faktisk indkomne Beløb uden Hensyn til, hvorfra og hvorledes de enkelte Dele oprindeligt er indkommet, men hvert enkelt Skattebeløb. Ligesom i Danmark et Aktieselskabs Kommuneskat fordeles mellem de forskellige Kommuner, i hvilke Selskabet har drevet Virksomhed, saaledes sker der her — efter Regler, der i meget minder om de i dei nævnte Tilfælde her gældende — samtidig med Ansættelsen af en Person eller Selskab til Skat en Fordeling af Skattebeløbet mellem Rige, Stat og Kommune. Da nu ikke blot

Bopæl, men ogsaa, som billigt er, Erhverv i en Stat eller Kommune gør disse berettiget til Andel i vedkommende Skat, kan det altsaa let ske, at det af en Person ydede Skattebeløb vil være at fordele mellem adskillige Stater og indenfor hver af disse atter adskillige Kommuner. Man er ikke fri for at svimle lidt ved Tanken og frier sig vanskeligt fra den Opfattelse, at Momenter, der ikke har været af skatteteknisk Natur, har medført en Opgivelse af den eneste naturlige og Enheds-skatten værdige Konsekvens af denne: Fordelingen af det indkomne Skattebeløb efter ydre Kriterier¹⁾. Mellem Rige og Stater sker Fordelingen derimod forsaavidt rationelt, som Riget af ethvert Indkomstskattebeløb beholder $\frac{1}{3}$; paa samme Maade $\frac{1}{3}$ af Selskabsskatten, 80 % af Arveafgiften, 50 % af Skatten paa Grundkøb. Om Omsætningsskatten — en indirekte Skat af lignende Art som den danske Smykkeskat eller Børsskatten, men af mere almindeligt Omfang — gælder det rent undtagelsesvis, at hele Fordelingen sker af det samlede Provenu og efter en ydre Maalestok: Staterne deler 10 % af det indkomne imellem sig efter Folketal, og hver Kommune faar (af Rigets Andel) 5 % af det der indkomne.

2. Rigets Overtagelse af de indirekte Skatter forudsætter en Rigs-Organisation af Skatteretsplejen, for Indkomstskattens Vedkommende af Ligningen og hvad dertil

¹⁾ Som midlertidig Overgangsbestemmelse er det ganske vist fastsat, at de en Stat tildelte Andele tilsammen skal udgøre, hvad der tidligere indkom ved de Statsskatter, der nu udelukkes ved Indførelsen af tilsvarende eller lignende Rigsskatter (jvfr. Gesetz über die Reichsfinanzverwaltung af 10. September 1919, § 46). Forøvrigt er de nugældende Fordelingsbestemmelser, Børn af et Kompromis, som de er, ikke tænkt som endelige: de gælder foreløbigt til og med Skatteaaret 1922--23, hvorefter der skal finde en Revision Sted. Dette kan yderligere til enhver Tid ske, naar der sker Forskydning i Forholdet mellem Rigets og Staternes Opgaver og i lign. Tilfælde, ligesom der i selve Landessteuergesetz allerede er truffet Bestemmelser om Rigets Overtagelse af en Række hidtil Staterne paahvilende Opgaver og Udgifter.

hører. Da nu imidlertid Forbrugsafgifterne er stærkt udviklede i Tyskland — og ved de nu vedtagne Love udvikles yderligere — har man atter med organisatorisk Dristighed kreeret en ny stor Simplificering, nemlig Oprettelsen af „Finansvæsener“, der administrerer samtlige Riget tilhørende Skatter og Afgifter, fra den rene Told til den personlige Indkomstskat (og paa Enkeltstaternes Forlangende ogsaa medvirker ved Statsbeskatningen). Denne nye Organisation er sket ved „Reichsabgabenordnung“ af 13. December 1919, der imidlertid tillige udgør en Codex for den hele Skatteret og derfor spiller en lignende Rolle indenfor den samlede tyske Skattelovgivning som i Danmark Statsskatteloven af 8. Juni 1912 (dog at RAO ikke desuden er en speciel Indkomst- og Formueskattelov). Thi ogsaa Staternes Skattepaalæg skal ske i Overensstemmelse med de i RAO fastslaaede almindelige Principper (Landessteuergesetz § 14). Kun er RAO ulige mere omfattende, tager et langt større Antal Problemer op til Afgørelse, omspænder et videre Felt og er samtidig indenfor dette langt mere detailleret end den danske Statsskattelov, minder derfor maaske i sig selv mere om en Lov som Retsplejeloven.

De nyskabte Organer er: „Finanzämter“, „Landesfinanzämter“ og „Reichsfinanzhof“. I Virkeligheden organiseres de nye Institutioner dog ikke paa bar Bund, idet Riget i hvert Fald foreløbigt overtager bestaaende Stats- og kommunale Skattevæsener. Som de tilsvarende danske Organers er de nævnte tyskes Opgave af dobbelt Art: dels administrerende, dels retsafgørende. Ved Siden af Finanzamt'et skal der, forsaavidt Administrationen af personlige Skatter angaar, udnævnes „Udvalg“ af Lægmænd, der medvirker ved Ansættelsen. Der er dog en meget væsentlig Forskel paa disse Organers og de danske Ligningskommissioners Karakter. Thi medens disse selv sidder inde med den lovlige Myndighed til at træffe Afgørelsen i alle de Spørgsmaal, der er underlagt dem, er de tyske „Ausschüsse“ snarest stillet til Finanzamt'ets Raadighed for at udfylde

den Stilling, som i København Rodemestrene indtager som Repræsentanter for Lokal- og Personalkendskabet, — medens den egentlige Afgørelse ligger hos Amt'et og dettes Leder, altsaa hos det embedsmæssige Element. Ja man er gaaet saa vidt som til at give Finanzamt'ets Leder Klageret til Landesfinanzamt'et over enhver af hans eget Amt truffet Afgørelse, ved hvilken „Udvalget“ blot har medvirket! Med andre Ord: den Blanding af egentlig administrerende og retsafgørende paa den ene og oplysende Virksomhed paa den anden Side, som den danske Ligningskommission er Udtryk for, kendes ikke; de to Funktioner er sondret ud fra hinanden. Meget nær kommer „Udvalget“s Stilling den, de københavnske Ligningsmænd faktisk indtager. Det er ogsaa typisk, at naar under en Skattesag Regnskaber skal forelægges som Bevis, er det Lederen af Finanzamt'et der skal gennemgaa disse og blot meddele Udvalget Resultatet: selve Bøgerne maa ikke forelægges Udvalget.

Medens den retsafgørende og den administrative Virksomhed for Finanzamt'ets Vedkommende udøves under et, falder Landesfinanzamt'et i to Dele: den administrerende og den retsafgørende: Finanzgericht, der nærmest er en Domstol. Landesfinanzamt'ets Leder og de faste Medlemmer af Finanzgericht udnævnes af Rigsregeringen, de læge Medlemmer af vedkommende Selvstyreorgan (Ombud). Landesfinanzamt'ets Chef har desuden en afgørende Stemme ved Besættelsen af Lederstillingerne ved Omraadets Finanzämter.

Reichsfinanzhof er helt igennem organiseret som en Domstol af højeste Rang. Halvdelen af Medlemmerne skal opfylde Betingelserne for at beklæde Dommerembede, og alle nyder de den i Forfatningen og i Bestemmelserne om Rigsretten for dennes Medlemmer gældende Retsstilling.

Det mere embedsmæssige, der udmærker de tyske Organer fremfor de tilsvarende danske, især for de lavere Graders Vedkommende, ytrer sig ikke mindst deri, at hine i højere Grad har Karakteren af Retter, af Domstole. I

Overensstemmelse hermed er det ogsaa foreskrevet, at enhver Skatteansættelse skal være en Kændelse; Skønnet er kun tilladt, naar virkeligt Materiale ikke kan fremskaffes.

Af enkelte ejendommelige Bestemmelser kan først nævnes den, at Modregningskrav overfor Riget i Skattesager anerkendes, naar det da drejer sig om ubestridte, forfaldne Krav. Personer, der ikke efter de almindelige Regler er bogføringspligtige, skal dog, hvis deres Indtægt overstiger 10 000 Mark, notere deres Indkomster. Der er indrømmet Skattemyndighederne Ret til at betræde og undersøge Skattepligtiges Rum og Grund saavel som til at forlange Erklæringer med Eds Virkning afgivet. Der bestaar en Pligt til at vidne for Skattemyndighederne, og der er givet udførlige Regler for, i hvilke Tilfælde og for hvilke Personer der gælder Undtagelser herfra. Ja, der kan ganske som for Domstolen forlanges Ed af Vidnerne. Falske Vidneudsagn straffes efter de almindeligt herfor gældende Regler. Alle Myndigheder og Embedsmænd er pligtige at meddele Skattemyndighederne Underretning om Overtrædelser af Skattelovene, som de maatte erfare ad tjenstlig Vej.

Naar Skattemyndighederne betvivler Rigtigheden af gjorte Angivelser og gør disse til Genstand for nærmere Undersøgelse, paahviler det den skattepligtige at dække de hermed forbundne Omkostninger, hvis Undersøgelsen har vist, at det faktiske Beløb overstiger det angivne med $\frac{1}{3}$ eller mere. Bøger og Regnskaber skal saa vidt muligt undersøges i den skattepligtiges Hjem eller Lokale.

Der paahviler Skattemyndighederne en Pligt til, inden de forkaster en Selvangivelse, at underrette den skattepligtige om, at den ikke kan tages til Følge, og give ham Lejlighed til, inden den endelige Ansættelse sker, at ytre sig om Sagen. Da Erfaringerne fra København viser, at kun en forholdsvis ringe Del — for indeværende Skatteaar ca. $\frac{1}{3}$ — af saadanne „forhøjede“ Skatteydere klager (naturligvis modtager de en motiveret Meddelelse om Forkastelsen), paabyrder man altsaa i Tyskland, ganske som

i de danske Købstæder og Landkommuner, Ligningsmyndighederne en uhyre Mængde obligatoriske, men ganske unyttige Forhandlinger med Folk, der ikke vilde tænke paa at klage og intet har at klage over. Og yderligere opammer man en Mængde overflødige Indsigelser ved at foreskrive, at de Meddelelser om Ansættelsen, som Skatteyderne har Ret til, skal indeholde en Angivelse af Skattebeløbets Størrelse: naturligvis skal Folk, naar man ligefrem truer dem med, at de kommer til at betale en saa og saa høj Skat, hvis de ikke klager, nok melde sig med Indsigelser uden Hensyn til, om de faktisk har haft den meddelte Indtægt eller ej. Man burde tværtimod foreskrive, at en Meddelelse om en Ansættelse, og om Klageret i Tilfælde af formentlig Forfordeling, aldrig maa indeholde Underretning om Skattebeløbets Størrelse.

Hvad Klagevejen angaar, er denne paa det nærmeste som efter den danske Skattelov, dog at enhver Ansættelse først paaklages for det Finanzamt selv, der har foretaget den: dette kaldes „Indsigelse“ (Einspruch). Over dettes Afgørelse kan der saa ske „Paaanke“ (Berufung) for vedkommende Landesfinanzamt; og endeligt kan man over sidstnævntes Afgørelse i visse Tilfælde klage til Reichsfinanzhof: „Rechtsbeschwerde“. I Modsætning til det lidet klare Forhold i Danmark, hvor mange Skattesager bringes for Domstolene, der i Reglen først maa tage Stilling til Spørgsmaalet, om de er kompetente eller ikke, er Skattesager efter RAO overhovedet udelukkede fra de almindelige Domstole, hvad der ganske vist er mere naturligt, hvor de for Skattesager gældende Instanser i sig selv er en Slags Domstole. Det er ejendommeligt, at Reichsfinanzhof i Modsætning til de lavere Instanser ikke kan ændre en Ansættelse til Klagerens Skade. Men ogsaa Finanzämterne har Klageret til Reichsfinanzhof. — Spørgsmaalet om Sagsomkostninger er i Princippet afgjort derhen, at den tabende betaler.

Om Fremgangsmaaden i Tilfælde af manglende Be-

taling giver RAO naturligvis ogsaa særdeles udførlige Regler. Her skal dog kun nævnes den Bestemmelse, at Skatteyderen i Tilfælde af „Udpantning uden Udlæg“ paa Begæring er pligtig at forelægge Myndighederne en Fortegnelse over sine Ejendele, udestaaende Fordringer m. m. og at aflægge Ed paa, at denne Fortegnelse er affattet efter bedste Evne. Finanzamtet kan i disse som i andre Tilfælde selv modtage Eden. Vægrer den paagældende sig, henvises Sagen dog til Retten.

Som 3. Del af RAO finder vi endelig en fuldstændig (Told- og) Skattestraffelov, der omfatter næsten hundrede Paragrafer og ligeledes systematisk bestræber sig for at dække ethvert muligt Tilfælde. Denne Del er ikke den mindst interessante. Dens første Bestemmelse (§ 355) gaar ud paa, at den almindelige Straffelov gælder, hvor der ikke i Skattelovene er foreskrevet Afvigelser fra den. Og i det hele taget tages der fat med stor Kraft. En typisk Bestemmelse er det, at betydeligere Straffe kan bringes til Offentlighedens Kundskab paa den straffedes Bekostning! Skattemyndighederne er selv kompetente til at ikende Straf, men i visse Tilfælde henvises Sagen til Retten. Politiets o. l. Myndigheds Bistand kan rekvireres af Skattemyndighederne baade i Straffesager og til almindelige Undersøgelser. De foreskrevne Straffe er ikke blot Bøder og Konfiskation, men ogsaa Fængsel og Fratagelse af Tilladelse til fortsat Udøvelse af det paagældende Erhverv! Det sidste kan saaledes bringes i Anvendelse, naar nogen gentagne Gange skattesvigagtigt har forfalsket Bøger o. a. Regnskabsmateriale. (Ved Told- og Forbrugsafgifter straffes „Skattehæleri“ ikke ringere end den tilsvarende Form for Skattesvig selv). Der er fastsat en, ganske vist ringe, Bødestraf for i Offerter, Annoncer o. dslg. at henvise til, at der ved Afslutning af Handeler paa den deri anbefalede Maade foruden de rent forretningsmæssige ogsaa opnaas skattemæssige Fordele.

Betragter man de her behandlede, overvejende organi-

satoriske Bestemmelser, er de mest iøjnefaldende Træk disse: 1. Overførelsen af de personlige og dermed beslægtede Skatter, som Arveafgiften, til Riget — 2. Oprettelsen af et Net af Rigsskattemyndigheder — 3. den strafferetlige Tilnærmelse af Skatteforseelser til de tilsvarende borgerlige Forseelser. Den retlige Karakter af de Skatternes Paaligning vedrørende Organer og den i saa Henseende foreskrevne Fremgangsmaade og endelig ikke mindst selve Skatterettens Codification i Reichsabgabenordnung er ligeledes Resultater af ikke ringe Betydning.

3. Vi gaar nu over til kort at omtale nogle af de interessanteste enkelte Skatter og Love. Da de tyske Skatter undertiden har lidet oplysende Navne, benytter man Lejligheden til lige at angive Karakteren af visse Skatter, der hyppigt vil ses omtalt i Presseberetninger, men som midlertidige Foranstaltninger ellers ikke er Led af Systemet og derfor ikke skal omtales nærmere: „Nødofferet“ er en Formueafgift eller rettere en Afgivelse af Formue en Gang for alle. Af de første 50 000 Mark af den afgiftspligtige Del af Formuen (der er omstændelige Regler om Fradrag) svares der 10 %/o, af den Del, der ligger over 7 Millioner, 65 %/o — altsaa i hvert Fald en meget betydelig Formuekonfiskation, om man saa vil (Lov af 31. December 1919). De „overordentlige Krigsskatter“ (ausserord. Kriegsabgabe; for 1919—20: Lov af 10. September 1919) er Merindkomstskatter paa Personer og Selskaber af væsentligt samme Beskaffenhed som de i Danmark kendte. Derimod er „Krigsafgiften af Formueforøgelse“ (Lov af samme Dato) en Afgift en Gang for alle af Formue tilvæksten under Krigen, nøjagtigere af Forskellen mellem den til Formueskats Svarelse i Henhold til Lov af 3. Juli 1913 for første Gang ansatte Formue og Formuen pr. 30. Juni 1919 — naturligvis efter utallige Fradrag og med utallige Forbehold paa begge Sider. Denne Lov er interessant ved, at den opviser en Sats paa 100 %/o (nemlig for den Del af den afgiftspligtige

Formueilvækst under Krigen, der ligger udover 375 000 Mark).

Den betydningsfuldste af de enkelte Skatter indenfor Komplekset er naturligvis Rigsindkomstskatten, der er ordnet ved Lov af 29. Marts 1920. I denne Lov, ikke i RAO, findes ogsaa de teoretiske Bestemmelser om Indkomstens Beregning, om Indkomstskattepligt o. dslg. I det store og hele er som venteligt de herfor gældende Regler i Overensstemmelse med de i den danske Statsskattelev og Praksis givne. Enkelte afvigende bør fremhæves. Tyske Borgere er indkomstskattepligtige, med mindre de har opholdt sig varigt i Udlandet i over to Aar uden at have nogen Bopæl i Tyskland, — Udlændinge, naar de har en Bopæl i Tyskland, eller opholder sig der i Forbindelse med Udøvelse af et Erhverv eller af andre Grunde har opholdt sig der længere end seks Maaneder. Skattepligtig med en Del af Indtægten bliver man i Tyskland efter lignende Regler som her. De Regler, gennem hvilke man søger at afgrænse Indkomstbegrebet, er saaledes affattede, at man søger at opregne enhver tænkelig Form af Indtægt. Man lægger Mærke til, at Gaver sidestilles med Underholdsbidrag og ikke medregnes til Indtægten, naar de hidrører fra Personer, der er skattepligtige med deres hele Indtægt. (Derimod betales der under Navnet „Gaveskat“ Arveafgift af Gaver). Paa lignende Vis sidestilles Udstyr, selv om de ikke er Arveforskud, med disse og er ikke Indtægt. Understøttelser af offentlige Midler, Stiftelser o. dslg. til trængende eller som Hjælp til Uddannelse og til kunstneriske og videnskabelige Formaal er ikke indkomstskattepligtige. Grænsen mellem Formueforøgelse og Fortjeneste ved Salg af fast Ejendom har man i Modsætning til Forholdet i Danmark draget efter rent objektive Kriterier: hvad man har ejet i ti Aar eller før Krigen, gælder som Kapitalanbringelse, i alle andre Tilfælde henregnes Avancen til Indtægten. Ved Løsøre er derimod som i Danmark Øjemedet afgørende. Nødvendige Udgifter

til Befordring til og fra Arbejdsstedet kan fradrages Indkomsten som Driftsudgift — modsat dansk Praksis — ligeledes hvad der faktisk medgaar i Husholdningen paa Grund af Husmoderens Fraværelse i Erhvervsøjemed. — Den tyske Interesse for personlig Forsikring viser sig i Bestemmelser om, at en Række herhen hørende Præmiebeløb kan fradrages i den skattepligtige Indkomst. Regler om Fradrag „for egen Person“, Husstandens Medlemmer osv. savnes heller ikke her.

Det teoretisk interessanteste ved Indkomstskatteloven er imidlertid selve Skalaens Form, der afviger fra de i Danmark kendte. Medens Progressionen her ligger deri, at i Princippet den hele Indtægt beskattes med en desto højere Sats, jo større den er, deles (den skattepligtige Del af) Indtægten efter den tyske Lov i et stort Antal af hinanden uafhængige Dele, der hver beskattes med sin faste Sats uden Hensyn til den samlede Indtægts Størrelse. Af de første 1 000 Mark af den skattepligtige Del af Indkomsten svares saaledes altid og af alle 10 ⁰/₁₀₀, af de følgende 1 000 Mark paa samme Maade 11 ⁰/₁₀₀ og saaledes videre, stadigt 1 ⁰/₁₀₀ mere af den følgende Del af Indtægten (Trinene er dog ikke hele Vejen paa 1 000 Mark, men vokser efterhaanden til 10 000), indtil vi naar Satsen 60 ⁰/₁₀₀, der svares af den Del, og kun af den Del af Indtægten, der ligger over ¹/₂ Million Mark. Forøvrigt er ikke blot Indkomstskattens, men ogsaa de øvrige Skatters Skalaer, forsaavidt deres Natur tillader det, indrettet efter dette Mønster.

Den mest omstridte Bestemmelse i Indkomstskatteloven ligger imidlertid paa Opkrævningens Omraade og er i sin Art ikke mindre radikal end de mest revolutionerende af de hidtil nævnte. Hvad der hentydes til er en organisatorisk Opfindelse, der i sig selv ikke er ny, nemlig Skattemærker med tilhørende Opklæbningsbog (kaldet Skattekort). Ogsaa i Danmark har de været prøvet som Middel til at lette Trykket ved at fordele det jævnt over en længere Periode. Her er imidlertid Maalet et andet, nemlig at sikre Skattens

Erlæggelse. Enhver Arbejdstager i Ordets allervideste Forstand skal have sit Skattekort, og enhver Arbejdsgiver er pligtig at udbetale en vis Del af Arbejdsgodtgørelsen i Form af Skattemærker, der paa Stedet indklæbes og „kasseres“. Oprindeligt skulde (§ 45) 10 % af al Løn o. dslg. udbetales i Skattemærker. Denne altfor summariske Bestemmelse er ved en Tillægslov (af 21. Juli 1920) blevet passende differentieret, saaledes at der først ses bort fra et vist Beløb (125 Mark maanedligt eller mere, efter Husstandens Størrelse); af den resterende Del af Lønnen skal der da til Gengæld udbetales en med Lønnens Størrelse voksende Del i Skattemærker, saa at ved meget store Lønninger (over 1 Million Mark) endog 55 % erlægges i Mærker. Ad denne Vej sikrer man sig ikke blot mod ved „Udpantning uden Udlæg“ at gaa glip af hele Skatten, men ogsaa at de paagældende, selv om de f. Eks. ved Omflakken unddrager sig Ansættelse til Indkomstskat, dog kommer til at betale i hvert Fald en stor Del af den. Ved Betalingen udrides Bladene med de i det sidste Kvar-tal indklæbte Mærker af Bogen, der er indrettet dertil, og gælder som Penge, saa at Skatteyderen altsaa faar tilbagebetalt, hvad han maatte have forudbetalt for meget, og Kassereren paa sin Side i sin Kasse enten skal have Mærker eller Penge for det Beløb, han skal svare til. —

Loven om Selskabsskat af 30. Marts 1920 indeholder Bestemmelser om, hvad man i Danmark vilde kalde Indkomstskat paa Selskaber, der beregnes efter lignende Principper som de i den danske Lov af 4. Oktober 1919 indeholdte. Dog betaler ethvert Selskab 10 % af Indkomsten. Men herudover beregnes der for Selskaber med Erhvervsøjemed af den Del af Indkomsten, der under en eller anden Form fordeles til Deltagerne, et Tillæg, hvis Størrelse er afhængig af Forholdet mellem den nævnte Del af Indkomsten og Aktiekapitalen.

Som et Led af Indkomstskatten i videre Forstand kan man ogsaa betragte Kapitaludbytteskatten (Lov af 29.

Marts 1920). Skatten erlægges med 10 % af Kapitaludbyttet og svares af Kapitalejeren, altsaa ved Fordringer af Kreditor, idet enhver Aftale om, at Debitor skal erlægge Skatten, er ugyldig. Naturligvis gælder der ogsaa her en Mængde Fradrags- og Undtagelsesregler. Vigtig er Bestemmelsen om, at visse Smaakapitalister, der lever af Renterne og er over 60 Aar gamle eller erhvervsudygtige, kan fradrage en større eller mindre Del af den erlagte Kapitaludbytteskat i den dem paalignede Indkomstskat.

Omsætningsskatten (Lov af 24. December 1919, jvfr. Lov af 26. Juli 1918) er ikke noget Tillæg til Indkomstskatten ell. dslg., men en indirekte Skat, der svares af Handlende og Producenter af enhver Slags i Forhold til deres Salg og af Personer i lignende Stillinger, f. Eks. Hotelejere, i Forhold til Bruttoindtægten. Det er naturligvis Meningen, at Priserne skal forhøjes i tilsvarende Omfang, ligesom man da ogsaa, hvor det drejer sig om værdifuldere Genstande, oftest vil se disses Pris angivet incl. eller excl. Omsætningsskat. Dennes Højde er for almindelige Varer ringe — $1\frac{1}{2}$ % — men stiger for en Række nærmere i Loven specificerede Genstande og Ydelser til ret betydelige Sætser, saaledes for Udlejning af Rideheste og Hotelværelser 10 %, ved Salg af Smykker 15 %. Omsætningsskatten forudsætter en indgaaende Kontrol med de Handlende, hvorfor Loven indeholder vidtgaaende Bestemmelser om Bogføringspligt (§ 31), der naturligvis ogsaa kommer de øvrige Skatter tilgode. For Udenrigshandelen gælder Loven ikke; i Tilfælde af Export godtgøres erlagt Omsætningsskat.

Arveafgiften (Lov af 10. September 1919) er ejendommelig ved Delingen i to selvstændige Skatter: paa Boet eller rettere den Arvingerne tilfaldende Del af dette („Nachlasssteuer“) og paa Arvelodder („Erbanfallsteuer“). Af den samlede Arvingerne tilfaldende Masse svares der efter nærmere Regler mellem 1 og 5 % — det sidste for den Del af den udloddede Masse, der overstiger 2 Millioner Mark. Men ved Siden heraf svares der af enhver

Arving en med Loddens Størrelse og Slægtsskabets Fjernhed voksende Afgift, hvis Satser bevæger sig mellem 4 og 70 0/0. Arvingerne og Myndighederne har Ret til at enes om at se bort fra en nøjagtig Opgørelse og beregne Skatten efter et Skøn.

Endeligt skal man lige nævne Lovene mod Kapitalflugt (af 8. September 1919) og mod Skatteflugt (af 26. Juli 1918 og 24. Juni 1919).
